

O B S A H

PRVNÍ ČÁST – DOKAZOVÁNÍ BOŽÍ EXISTENCE

ÚVOD	9
1. PŘÍPRAVNÉ REFLEXE	12
1.1. Kompetence filosofie v otázce Boží existence	12
1.2. Přehled hlavních témat filosofické reflexe o Bohu	15
1.3. Důležitost filosofické reflexe problému Boha	16
1.4. Poměr filosofické teologie k ostatním filosofickým disciplínám	18
1.5. Metoda postupu filosofické teologie	19
1.6. Poznámky k hlavnímu tématu filosofické teologie	22
1.7. Nominální vymezení slova „bůh“	24
1.7.1. Etymologie termínu „bůh“	25
1.7.2. Uzuální hodnota termínu „bůh“	25
2. DOKAZOVÁNÍ BOŽÍ EXISTENCE	25
2.1. Formulace pracovní hypotézy existence Boha	26
2.1.1. Hypotetická existence Boha je sama v sobě zřejmá	27
2.1.2. Vnitřní zřejmost Boží existence není pro člověka bezprostředně vnímatelná	28
2.1.3. Boží existence se musí stát evidencí zprostředkovanou	31
3. APRIORNÍ DŮKAZY BOŽÍ EXISTENCE	33
3.1. Anselmův ontologický důkaz	33
3.1.2. Komentář k textu	34
3.1.3. Hodnocení Anselmova důkazu	35
3.2. Descartova variace důkazu	36
3.2.1. Hodnocení Descartova pokusu	39
3.3. Spinozovo pojetí ontologického důkazu	39
3.3.1. Hodnocení Spinozova důkazu	41
3.4. Leibnizova formulace ontologického důkazu	41
3.4.1. Hodnocení Leibnizova důkazu	43
3.5. Kantova předkritická argumentace	45
4. APOSTERIORNÍ DŮKAZY BOŽÍ EXISTENCE	47
4.1. Kvalita aposteriorních důkazů	48
4.2. Moderní pohled na racionálnost důkazů Boží existence	51
4.3. Důkaz z mnohosti existujících jsoucen	54
4.3.1. První fáze: zkušenostní báze	54
4.3.2. Druhá fáze: zavedení rozumového principu	54
4.3.3. Třetí fáze: odhalení první Příčiny mnohých jsoucen	57
4.3.4. Dodatečné reflexe	59
4.4. Důkaz ze změny	62
4.4.1. Tomášův text důkazu	62
4.4.2. První fáze: zkušenostní báze	63
4.4.3. Druhá fáze: zavedení rozumového principu	65
4.4.4. Třetí fáze: objevení první Příčiny	67

4.4.5. Námitka proti třetímu kroku	70
4.5. Důkaz z eficientní příčinnosti	73
4.5.1. Tomášův text	73
4.5.2. První fáze: zkušenostní báze dokazování	73
4.5.3. Druhá fáze: zavedení rozumového principu	75
4.5.4. Třetí fáze: odhalení první eficientní příčiny	77
4.6. Důkaz z kontingence	79
4.6.1. Tomášův text	79
4.6.2. První fáze: zkušenostní báze	79
4.6.3. Druhá fáze: zavedení rozumového principu	80
4.6.4. Třetí fáze: odhalení nutného jsoučna	80
4.6.5. Konkurence jiných řešení	82
4.7. Důkaz z bytostných stupňů	84
4.7.1. Tomášův text	84
4.7.2. První fáze: zkušenostní báze	85
4.7.3. Druhá fáze: zavedení rozumového principu	92
4.7.4. Třetí fáze: odhalení nejvyšší Skutečnosti	96
4.8. Dodatečná reflexe	99
5. APOLOGIE PRINCIPU SPORU	101
5.1. Námitky proti univerzální aplikovatelnosti principu sporu	102
5.2. Vyvrácení námitek	102
6. STVOŘENÍ (CREATIO)	104
6.1. Stvoření na úrovni jazyka	104
6.2. Spontánní představa o stvoření	105
6.3. Filosofický důkaz stvoření	106
6.4. Co stvoření není	107
6.4.1. Stvoření není aktivace preexistující možnosti	107
6.4.2. Stvoření není změna	110
6.4.3. Stvoření není časový počátek existence světa	111
6.5. Pozitivní vymezení stvoření	118

DRUHÁ ČÁST – ATRIBUTY BOHA

1. ÚVOD K DRUHÉ ČÁSTI	124
2. MOŽNOST POZITIVNÍCH FILOSOFICKÝCH VÝPOVĚDÍ O BOHU	125
2.1. Přípravné úvahy	125
2.2. Důvod možnosti pozitivních výpovědí o Bohu	127
2.3. Způsob našeho poznání Boha	130
3. ÚVOD K PROBLÉMU ATRIBUTŮ	137
Entitativní atributy	
4. JEDNODUCHOST BOHA	138
4.1. Výpovědní hodnota pojmu jednoduchosti	141
4.2. Jednoduchost versus mnohost atributů	142
5. DOKONALOST BOHA	146

5.1. Úvod	146
5.2. Význam slova „dokonalost“	
5.3. Bůh je absolutně dokonalý	149
5.4. Člověk jako zvláštní reflex dokonalosti Absolutna	153
6. BŮH JE DOBRÝ	157
6.1. Úvodní poznámka	157
6.2. Analýza pojmu dobro (bonum)	158
6.3. Dobro v Bohu	161
7. NEKONEČNOST BOHA	164
8. VĚČNOST BOHA	168
8.1. Obecné mínění o věčnosti a jeho filosofická náprava	168
8.2. Věčnost jako atribut Boha	171
Operativní atributy Boha	
9. POZNÁNÍ V BOHU	174
9.1. Důkaz přítomnosti poznání v Bohu	174
9.2. Způsob realizace poznání v Bohu	179
10. PROBLÉM IDEJÍ V BOHU	184
10.1. Co je to idea?	185
10.2. Jsou v Bohu ideje?	186
11. PROBLÉM CHTĚNÍ V ABSOLUTNU	189
11.1. Co je to chtění?	189
11.2. Chtění v Bohu	190
11.3. Bůh chce jiné od sebe	193
11.4. Svoboda Boha	196
11.5. Boží chtění a jeho dopad na stvořené	198
11.6. Řád světa a volba alternativ	199
12. PROZŘETELNOST	202
12.1. Nástin vymezení prozřetelnosti	202
12.2. Bůh je Prozřetelnost	203
12.3. Druhy prozřetelnosti	205
13. ŽIVOTNÍ PLNOST BOHA	207
14. BOŽÍ MOC	208
14.1. Co je to moc?	209
14.2. Je Bůh mocný?	209
14.3. Všemohoucnost Boha	210
14.4. Má Bůh moc činit, co aktuálně nečiní?	214
15. BŮH FILOSOFŮ VERSUS BŮH ZJEVENÍ	215
15.1. Problémová orientace	215
15.2. Řešení problému	218
EPILOG	231
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	234